

Åttonde roten, tomt 59

Kvarteret Strykjärnet

Tjugonde roten 1637–57

Kronhusgatans norra sida

Elfte roten 1657–70

öster om östra hamnen nära vallen

Kocke Hanssons änka el Bengt Nilsson

Gustavi och Mantal: 1681

Bengt Gunnarsson timmerman

Omtalas som ägare av en fjärdedels tomt 1696. Han är väl densamme som Bengt timmerman, som uppträder i tomtöreslängden 1700.

1705 skrives fjärdedelen på en Jonas Ersson men 1710 på Tore Persson båtekarl. Märkligt nog upptar tomtöreslängden dessutom en halv tomt ägd av Anders järndragare och Erik Jonsson rep-slagaregesäll.

Tore Persson båtekarl, som står kvar i tomtöreslängden åtminstone t.o.m. 1737 kallas fr.o.m. 1725 borgare men torde ha fått burskap redan 17.1.1702. Huset värderas ej 1715, blott tomt och lösöre (resp. 50 och 10 d smt).

I den uppenbarligen oansenliga bostaden bodde 1717 förutom Tore Persson och hans hustru *Marit Nilsson* (kallade fattiga) *lärekonstapelhustrun Greta Andersdotter*, *artillerikarlen Anders Holmström* och hans hustru *Anna Svensdotter*.

Nästa ägare var *stadsbetjanten Petter Lundström*, som man finner i tomtöreslängden 1745. Om honom själv är inte mycket känt men han hade en dotter Maria Johanna, av vilkens levnadsöde man får en glimt i 1771 års årshandlingar (EIIb:146, 27.2.1771). Hennes fädernesarv förvaltades av hennes förmyndare trädgårdsmästare Magnus Möller, som fått hand om det av auktionskassan 8.8.1761. Möller bodde på Lund i Örgryte. Under de tio år Möller hade varit hennes förmyndare och från det hon knappast var elva år hade hon ständigt tjänat för föda och kläder. Sammanlagt hade hon endast fått en ränta på 30 d smt. I augusti månad 1769 fick hon under sjukdom 10 d smt i fältskärslön. Hennes dåvarande husbonde trädgårdsmästare Simson hade kvitterat ut pengarna liksom hennes mosters avlidne man Erik Mellberg och köpman David Lake. Hennes lön var för en ”slitare” så liten att den knappast räckte till skor och strumpor. Den räckte sedan inte till linnen och annan nödig ”klädbonad”. För att erhålla en vacker silkeduk ”hade hon fallit i synd” genom köttslig beblandelse med överste fältskären i Ostindiska Kompaniet Weingman, som 1771 var i Stockholm. Nu begärde Maria Johanna att få ut arvet inför förlossningen. Möller förklarade, att det icke hade varit hans mening att genom snålhet föra Johanna i synd och elände. Möller hade utlånat hennes arv till timmermästare Torkel Ingelström.

Brandvaktskarlen Anders Ahlquist

ägde 1785–90 gården 8.59. Han kan eventuellt vara densamme som bomslutaren Anders Ahlquist, som 3.4.1761 begärde befrielse från sin tjänst ”då lönen ej stod i proportion till dess besvär-

ligheter i synnerhet om höst- och vårtiden vid påkommande starka stormar, då man vis alikt tillfälle har vid sysslans förrättande om sitt liv att befara”. En båtekarl Anders Ahlquist bodde 1666 på Kvarnberget.

Fastigheten övertogs därefter av packhuskarlen vid Ostindiska Kompaniet Petter Andersson, död 3.6.1782. Han vände sig till magistraten sommaren 1766 med bön om ekonomisk hjälp efter eldsvådan i februari samma år (EIIb:116, 27.6.1766). Petter Andersson hade fått se all sin lilla egendom på en liten stund gå upp i rök. Han hade hustru och barn att försörja. Han bilade ett intyg av Anders Damm, Jonas Björkman och Sven Ahlbo att hans brunna egendom på Kronhusgatan vid vallen bestod av följande:

1. En gammal stuga med ett överrum. Stugan stod kvar men dess ena vägg var förbränd och överrummet alldeles fördärvat.
2. Ett gammalt kök med överrum uppbränt.
3. Två nya stugor med vind och visthus, förstuga jämte en bod med gamla bräder uppe i gården samt en ny bod åt gatan vid vallen, alltsammans uppbyggt för mindre än tre år sedan, hade alldeles lagts i aska. Hela planket längs vallen hade huggits ned och förkommit.

I maj samma år kunde Petter Andersson skriva, att han av ”christmilda männixkor” hade fått hjälp med penninglån att anskaffa byggnadsmaterialer, varför han begärde hjälp med mätning av sin tomt i härnet vid vallen och Kronhusgatan.

Vid sin död 1782 efterlämnade Petter Andersson änkan Brita Catarina Hultman och hus och tomt å Kronhusgatan vid vallen gränsande i väster till saltmätare Daniel Eriksson och värd 456 rdr specie.

Två tredjedelar av gården ägdes 1785–90 av *brandvaksprofossen Berndt Ryberg* och en tredjedel av *packhuskarlen Anders Svensson*. Vid branden 1794 var ägareförhållandet detta: Ryberg ägde 3/6, Anders Svensson 2/6 och *stadstimmermannen Anders Norberg* 1/6.

Arbetskarlen Anders Svensson ägde hela tomten ensam år 1800 liksom änkan *Anna Christina Svensson* år 1807.

Senare uppbud av 8.59

gästgivare Johan Söderling	29.1.1810
vaktmästare Peter Arfvidsson	15.2.1813
handl Jonas Hagman	12.12.1814
kontorsvaktmästare Benjamin Larsson	10.5.1847

Ur försäkringsbrev 30.1.1804 för 8.59. rdr 1271

”Stenhus i hörnet av Wallen och Kronhusgatan. Ägare Packhuskarlen Anders Svensson.

Själva tomten håller i längden 40 alnar åt wallen och 14 1/2 i bredden och åt Kronhusgatan 12 1/2 i bredden och 21 3/4 i längden. Är belägen 14 alnar ifrån Stora Wallgraven, som omgifver staden.

Tvenne brandstegar, tvenne brandhakar, tvenne läderämbar, tvenne handsprutor, tvenne swabar.

Åbyggnaden är följande: Ett stenhus uppfört i tvenne våningar åt gatan och trenne våningar åt wallen, 21 3/4 alnar långt, 12 alnar 6 tum brett, 9 3/4 alnar högt och 12 1/2 åt wallen, täckt med tegeltak och underslagne bräder.

Öfwer byggnaden, hwars yttermurar äro 16 tum och skiljomurar 9 tum tjocka, af tegel uppfört utom tvenne afplankningar uti rummen i undre och mellanvåningen, har i undre våningen 1 större boningsrum, 1 mindre, 1 kök med spis och bakugn och förstuga.

Öfra våningen hwars yttre- och skiljomurar äro lika tjocka med undra våningens, består af tvenne större och 1 mindre rum, i hwilket är tillika köksspis och förstuga.

Tredje våningen till wäggarna af lika tjocklek med de förra, består af ett större och ett mindre rum.

Trapporna i huset af plankor. windsbotten belagd med bräder, skorstenarna obeslagne.

Hela stommen af denna byggnad med skorstenen i dess nuvarande tillstånd värderas till 634:-.”